Gemeente Amsterdam

Bezoekadres
Amstel 1
1011 PN Amsterdam

Postbus 202
1000 AE Amsterdam
Telefoon 14 020
amsterdam.nl

[redacted]

Retouradres: Postbus 202, 1000 AE Amsterdam

Datum 2 april 2020
CC Rechtbank van Amsterdam

Onderwerp Correspondentie met de Rechtbank

Geachte meneer [redacted],

Hierbij reageer ik op uw e-mail aan de Rechtbank van gisteren.

Amsterdam verkeert in moeilijke tijden. Veel mensen maken zich zorgen, over hun gezondheid, over de economie, of over de rechtstaat, zoals u.

U wijst erop dat de Rijksoverheid niet voor een totale lockdown heeft gekozen. Daartoe heeft de overheid niet besloten, juist om mensen niet meer dan nodig te beperken in hun bewegingsvrijheid en omdat men er vertrouwen in heeft dat mensen hun verantwoordelijkheid nemen. Als wij die verantwoordelijkheid met zijn allen niet aankunnen, liggen strengere maatregelen in het verschiet, omwille van ons aller gezondheid. U schrijft het zelf ook: het is van belang om voldoende afstand van elkaar te houden en alleen naar buiten te gaan als dat echt nodig is. Dat zijn inderdaad op dit moment de regels: houd anderhalve meter afstand, samenkomsten zijn verboden en blijf zoveel mogelijk thuis.

De maatregelen om de verspreiding van het Coronavirus te beperken, zullen nog een tijd van kracht zijn. Ze zijn echter wel tijdelijk. Het klopt, deze tijdelijke situatie vraagt om flexibiliteit en creativiteit, en het zoeken naar nieuwe wegen. Dat zien we volop terug in de samenleving. Mensen vinden elkaar in groten getale in online chatsessies en op sociale media en verzinnen nieuwe manieren om met elkaar te communiceren. Kleine initiatieven vinden in no-time een grote aanwas, zoals het massale applaus in de straten voor zorgpersoneel. Deze situatie toont ons dat er naast een fysieke samenkomst, talloze manieren en podia zijn om een boodschap breder de wereld in te helpen.

Wat uw voorgenomen demonstratie betreft: in het verleden is de vrijheid van demonstreren ook wel generiek opgeschort door middel van een noodverordening. Tot nu toe is dit niet gebeurd en in Amsterdam kan nog steeds gedemonstreerd worden. En dat gebeurt ook. Wel worden getalsmatig en fysiek beperkingen gesteld. Op de website van de gemeente is hier ook aandacht voor.

Een burgemeester staat in een geval als dit tussen twee vuren. Enerzijds heeft hij de grondwettelijke plicht de vrijheid van betoging gestand te doen. Anderzijds heeft hij de verdragsrechtelijke plicht om het leven van burgers te beschermen. In deze botsing van grondrechten is het alleszins redelijk die laatste plicht het zwaarste gewicht toe te kennen, nu het leven van zoveel mensen direct en acuut gevaar loopt. De Grondwet stelt daarbij dat de wet regels kan stellen ter bescherming van de gezondheid. De Wet openbare manifestaties (Wom) herhaalt deze specifieke grondslag. Ter bescherming van de gezondheid kan de burgemeester een demonstratie verbinden aan voorschriften of deze zelfs verbieden.

Verbieden van een demonstratie is zeker in Amsterdam geenszins een lichtzinnig besluit. We zijn ervan doordrongen dat een zodanig besluit uitsluitend en alleen gemaakt kan worden in een specifieke rampsituatie. Dat is de in artikel 1 Wet veiligheidsregio's beschreven situatie waarin 'het leven en de gezondheid van veel personen in ernstige mate zijn geschaad of worden bedreigd en waarbij een gecoördineerde inzet van diensten of organisaties van verschillende disciplines is vereist om de dreiging weg te nemen of de schadelijke gevolgen te beperken'. Deze omstandigheid maakt ook dat niet de burgemeester, maar de Voorzitter van de Veiligheidsregio bevoegd is.

Voor de inschatting van gezondheidsrisico's kan de burgemeester niet anders dan afgaan op de adviezen van instanties als RIVM en de GGD/GHOR. Die zijn continu bezig met het in kaart brengen van de risico's van het coronavirus en de bestrijding daarvan. De GGD/GHOR is op dit punt heel helder en raadt een ieder aan thuis te blijven en alle samenkomsten van meer dan twee personen af, zo ook demonstraties. Dat is voor de burgemeester of voorzitter van de veiligheidsregio een leidend advies. In een rechtsstaat heeft de overheid immers ook de plicht om haar burgers te beschermen. Dat is waar alle inspanningen nu op gericht zijn.

Dat wil niet zeggen dat per definitie alle demonstraties van meer dan 2 personen verboden zijn. Waar mogelijk zal de gemeente met de organisator van een demonstratie afspraken maken om te komen tot een verantwoorde demonstratievorm. U zegt weliswaar altijd bereid te zijn om in gesprek te gaan, en daartoe is de gemeente ook meermaals bereid geweest. De ervaring leert echter dat die gesprekken nooit ergens toe leiden. U staat in het geheel niet open voor een dialoog met de gemeente en zoekt vooral de confrontatie op. Bijvoorbeeld toen de gemeente met u in gesprek ging over uw voornemen om een daklozencamping te beginnen in het Vondelpark. De bezwaren van de gemeente, spoorden u alleen maar aan om het initiatief voor een camping meer kracht bij te zetten. De Rechtbank heeft in een door u aangespannen Voorlopige Voorziening u vervolgens niet in het gelijk gesteld.

Ook is gebleken dat u tijdens pro-Palestina demonstraties meer dan eens een provocerende rol aannam. Zowel gedurende de gesprekken met de gemeente en de politie, als tijdens de demonstraties zelf. U liet zich daar het afgelopen jaar vergezellen door mensen die tijdens deze demonstratie discriminerende uitingen hebben gedaan en geweld hebben toegepast. Verder heeft u uw wens om over de snelweg te fietsen ondanks een verbod willen doorzetten. Ook in het democratische proces in de Raadzaal hield u zich niet aan de voor ieder gelijke spreektijd. U sprak door anderen heen, zelfs nadat de voorzitter u meerdere malen maande hiermee te stoppen. Dit heeft uiteindelijk geleid tot uw aanhouding. Afgelopen vrijdag bent u weer aangehouden naar

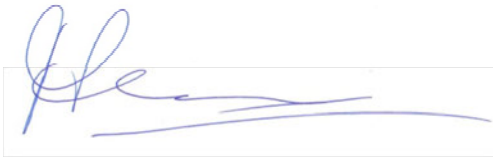
aanleiding van een kraak. Verder maakt u zich met regelmaat schuldig aan hinderlijk filmen en provocerend gedrag.

Nederland kent een sterke rechtsstaat, die laat zich gelukkig niet zo maar onder druk zetten. Al delen we vermoedelijk de hoop dat we allen onze vrijheid zo snel mogelijk weer helemaal terug hebben. Ondertussen verliest de gemeente Amsterdam de belangen van de rechtsstaat niet uit het oog, en wordt gewerkt aan nieuwe en andere manieren om mensen in deze tijden van corona in gelegenheid te stellen om collectief een standpunt, mening of emotie te uiten.

Uw demonstratie is omwille van bovenstaande motivering verboden. De meest zuivere manier om dit te doen, is een betoging waarvan kennis is gegeven met het oog op de bescherming van de gezondheid te verbieden op grond van de Wom. Deze afweging vergt zorgvuldigheid en tijd waarbij adviezen worden ingewonnen bij de GGD, de politie en het OM. Ook is er contact geweest met de gemeente Den Haag, aangezien u daar ook van uw demonstratierecht gebruik maakt. Tussen uw kennisgeving en het besluit zaten minder dan twee werkdagen. Dit besluit wordt voorbereid door leden van het crisisteam die continu bezig zijn met de maatregelen om het coronavirus te bestrijden.

De inhoud van uw betoging heeft in het besluit uiteraard geen rol gespeeld. Desondanks een beperkte reactie ten aanzien van uw opmerkingen over de daklozenproblematiek: sinds de uitbraak van het coronavirus in Amsterdam heeft de gemeente ten aanzien van dak- en thuislozen diverse maatregelen genomen om verspreiding van het virus te voorkomen. Bij alles wat in gang is gezet laat de gemeente zich leiden door het advies van de experts bij de afd. Infectieziekten van de GGD, de richtlijnen van het RIVM en de op 27 maart gepubliceerde richtlijn vanuit VWS, VNG en Valente voor de opvang van dak- en thuisloze mensen tijdens de coronacrisis (COVID-19). Juist de aandacht voor de gezondheid en het welzijn van kwetsbaren zoals de dak- en thuislozen blijft tijdens deze crisis onverminderd de aandacht van het gehele college hebben.

Hoogachtend,
De Voorzitter van de Veiligheidsregio,

Femke Halsema